

Dwangposities

Een met succes uitgevoerde dwangpositie heeft vaak iets magisch. In feite is het niet zo moeilijk, vaak gaat een dwang zelfs automatisch als we onze lange kleur afdraaien. Soms moeten we wat voorzorgsmaatregelen treffen om een dwang te laten werken. Dan hebben we alleen nog wat medewerking van de kaarten nodig!

Er zijn vele verschillende vormen van dwangposities, van simpel tot super ingewikkeld. In deze lesbrief komen de basisprincipes aan de orde; we gaan nader in op de voorwaarden waaronder we een dwang tot stand kunnen brengen, welke maatregelen we moeten nemen om aan die voorwaarden te voldoen en ten slotte, het belangrijkste onderdeel, de uitvoering van de dwang. De doelstelling van deze lesbrief is dat u een dwang (makkelijker) leert herkennen en dat u meer controle heeft bij het uitvoeren ervan.

Een voorbeeld

Om het geheel wat aanschouwelijker te maken, beginnen we met een voorbeeld. We kijken naar de volgende eindpositie met nog vijf slagen te gaan:

1)	♠ AB				
	♥ AB				
	♦ 3				
	♣ -				
♠ HV				♠ 10	
♥ HV		N		♥ 98	
♦ 7		W	O	♦ B	
♣ -		Z		♣ V	
	♠ 5				
	♥ 102				
	♦ HV				
	♣ -				

Zuid, de leider in een SA-contract, is aan slag en moet de rest van de slagen halen. In principe zijn er vier slagen: ♠A, ♥A en ♦HV. Verplaatst u zich nu eens in de positie van west. Als zuid ♦H speelt, kan west rustig bekennen, maar als de leider vervolgens ♦V op tafel legt, ontstaat er een probleem: doet west ♥V weg dan gooit de leider ♠B weg en maakt ♥B als vijfde slag; doet west ♠V weg, dan gooit de leider ♥B weg en maakt ♠B als vijfde slag. ♥B en ♠B worden dreigkaarten genoemd (ze zijn weliswaar niet hoog, maar dreigen een slag te worden). ♦V is de dwangkaart: het spelen van deze kaart brengt west in dwang.

Er vallen een paar zaken op.

- 1) De leider kan op eigen houtje op één na alle slagen maken, d.w.z. hij heeft slechts één verliezer.
- 2) West moet twee kleuren tegelijk bewaken: met ♥HV houdt hij de harten tegen, met ♠HV stopt hij de schoppen. Op het kritieke moment heeft west geen vrije kaart meer over en moet hij in één van beide kleuren de dekking opgeven. Als oost bijvoorbeeld ♠HV gehad zou hebben dan kan west de hartenkleur en oost de schoppenkleur bewaken.
- 3) De twee dreigkaarten (♠B en ♥B) liggen achter west.
- 4) Zodra west de dekking in één van beide kleuren opgeeft, kan de leider de vrijgekomen dreigkaart ook daadwerkelijk benutten.

Bovenstaande zaken zijn geen toeval, maar vormen wezenlijke ingrediënten voor het slagen van een dwang. We zullen ze dan ook nader bekijken.

1. Rectifying the count (het aantal verliesslagen in orde brengen)

Stel dat we er één verliesslag bij doen in klaveren, dus we gaan naar een positie met nog zes slagen te gaan en vier vaste slagen voor de leider. Zou de dwang nu nog werken?

2)

♠ AB
 ♥ AB
 ♦ 3
 ♣ 8

♠ HV
 ♥ HV
 ♦ 7
 ♣ 3

w

N

0

♣
♥
♦

8

♠ 5
♥ 102
♦ HV
♣ 6

Zoals u kunt zien, werkt de dwang nu niet! Immers op ♦V heeft west de 'ruimte' om ♣3 weg te gooien, waardoor de dwang mislukt.

Kennelijk is het zo dat we voor een succesvolle dwang het aantal verliesslagen terug moeten brengen tot één, ofwel het aantal vaste slagen dat nog over is (in het eerste voorbeeld: vier) moet precies één minder zijn dan het beoogde aantal slagen (in het eerste voorbeeld: vijf).

U moet dus altijd een eindfiguur proberen creëren, waarbij u alle slagen op één na heeft; dan kunt u proberen één tegenstander in dwang te brengen. In de praktijk betekent dit dat u in een eerder stadium soms een slag moet afgeven om in het eindspel een dwang te kunnen uitvoeren. In het Engels wordt dit 'rectifying the count' genoemd. We zullen deze moeilijk vertaalbare term omschrijven met 'het aantal verlieslagen corrigeren tot één'.

2. Twee dreigkaarten op de schouders van één tegenstander

U kunt gemakkelijk nagaan dat er geen sprake van een dwang is als de bewaking ‘eerlijk’ over oost en west verdeeld is. Verwisselt u bijvoorbeeld maar eens ♥HV met ♥98. Nu kan west op de schoppenkleur letten en oost op de hartenkleur. Ook andere combinaties zijn mogelijk: west ♠H10 en oost ♠V-sec, enzovoort. Zodra niet alle kritieke kaarten bij west geplaatst zijn, verdwijnt de dwang.

3. Positie van de dreigkaarten

Bij een dwang speculeert u er op dat een tegenstander niet twee kleuren bezet kan houden. In het eerste diagram was het west die zowel de harten als de schoppen moest bewaken. Wat gebeurt er als de OW-handen omgedraaid zijn? We gaan weer even terug naar de eerste figuur en verwisselen de handen van oost en west, dus:

3a)

♠ AB
 ♥ AB
 ♦ 3
 ♣ -

♠ 10
 ♥ 98
 ♦ B
 ♣ V

w

N

O

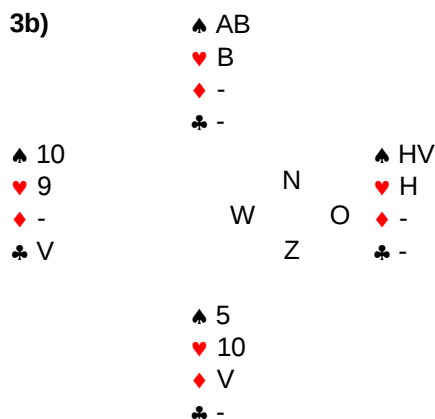
♥
♦

V

♠ 5
♥ 102
♦ HV
♣ -

Werkt de dwang nu nog als u ♦HV speelt? Nee, want in dit geval moet de dummy eerst een vitale kaart (♥B of ♠B) afgooien vóórdat de bedreigde tegenspeler afgooit. Oost zit achter de beide dreigkaarten en kan rustig afwachten: als in de dummy ♠B weggaat, gooit oost ♠V weg; gaat in de dummy ♥B weg, dan gooit oost ♥V weg. Als we dus ♦HV spelen, dan werkt de dwang slechts tegen één tegenstander (hier west). We spreken in dit geval van een positionele dwang.

Kunnen we het niet zo afspelen dat de dwang zowel tegen west als oost werkt? Ja, in dit geval kan dat. U moet eerst ♥A incasseren en dan met ruiten teruggaan naar de hand. Er is dan de volgende positie ontstaan met zuid aan slag:

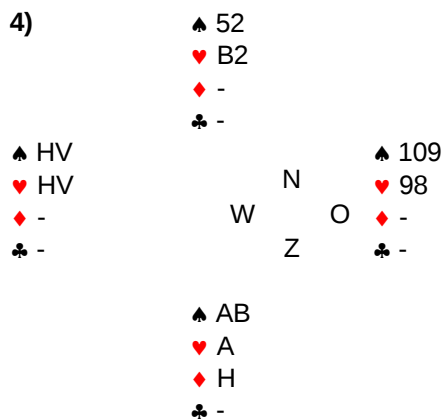

In dit drie kaarten eindspel kan de leider twee van de drie laatste slagen maken. Het aantal verliesslagen is dus in orde. Als dreigkaarten fungeren ♠B (in de dummy) en ♥10 (in de hand!). De dreigkaarten zijn nu dus verdeeld, waardoor het onmogelijk is dat een tegenspeler 'achter beide dreigkaarten zit'. De dwang is in dit geval niet meer positioneel, d.w.z. is niet meer afhankelijk van de positie van de 'bewaker', maar werkt tegen elk van beide tegenstanders.

Op ♦V (de dwangkaart) kunt u in de dummy ♥B weggooien en oost is machteloos. Merk op dat deze volgorde ook werkt als west beide kleuren bewaakt. In dat geval is het echter niet noodzakelijk eerst ♥A te incasseren. Veel belangrijker is de opmerking dat deze dwang alleen werkt dankzij het bezit van ♥10. Deze kaart kan de taak van ♥B overnemen, waardoor ♥B in dummy weggedaan kan worden. Beschikt de leider niet over ♥10, dan werkt de dwang eenvoudigweg niet als oost beide kleuren bewaakt.

4. Communicatie

Als een tegenstander de bewaking opgegeven heeft, moet de dreigkaart natuurlijk wel benut kunnen worden, met andere woorden er moet communicatie naar de dreigkaart zijn. Bijvoorbeeld:

Zuid kan drie van de laatste vier slagen maken. De dreigkaarten (♠B en ♥B) zijn verdeeld en west bewaakt beide kleuren. Alles lijkt in orde, maar toch heeft west geen enkel probleem als zuid ♦H incasseert: hij gooit eenvoudig een hartenhonneur weg. Weliswaar is na het slaan van ♥A dan ♥B hoog, maar de leider kan nooit in dummy komen om ♥B te maken.

Kijkt u nog even naar diagram 3b). In de hand heeft u ♦V als dwangkaart en ♥10 als dreigkaart; ♠B is de dreigkaart in de andere hand. Omdat de dreigkaarten verdeeld zijn, werkt een eventuele dwang zowel tegen west als tegen oost. Van wezenlijk belang is dat ♠B, de dreigkaart in de hand tegenover de dwangkaart, bereikt kan worden. In dit geval fungeert schoppen (de kleur van de dreigkaart) als communicatiekleur! ♠A is immers een entree.

Met het corrigeren van de verliesslagen en het kiezen van dwangkaart, dreigkaarten en communicatiekleur hebben we de belangrijkste aspecten van een dwang behandeld.

Hoe werkt een dwang op een volledig spel?

Laten we eens kijken naar het volgende complete voorbeeld:

5a)

♠ AHV3					
♥ A53					
♦ AH2					
♣ V65					
♠ 104				♠ B982	
♥ 102		N		♥ B986	
♦ 10984	W		O	♦ 765	
♣ B10932		Z		♣ 87	
				♠ 765	
				♥ HV74	
				♦ VB3	
				♣ AH4	

U bent als zuid leider in een kansrijke 7SA. U hebt twaalf zekere slagen en als één van de hoge kleuren 3-3 zit heeft er dertien. Zoals u ziet lijkt het er op dat u pech heeft, want beide hoge kleuren zitten 4-2!

Tijd voor een dwang? Ja, want één tegenstander (oost) moet beide hoge kleuren bewaken en met een beetje zorgvuldig afspel gaat hem dat niet lukken!

U neemt de ♣B start met ♣A en test de hartenkleur. U merkt dat ♥B bij oost blijft hangen. Nu speelt u de lage kleuren af eindigend met ♠H. Dit is de situatie met nog vijf kaarten te gaan:

5b)

♠ AHV3					
♥ -					
♦ -					
♣ 6					
♠ 104				♠ B982	
♥ -		N		♥ B	
♦ 10	W		O	♦ -	
♣ 109		Z		♣ -	
				♠ 765	
				♥ 7	
				♦ -	
				♣ H	

Op ♠H moet oost zich overgeven. Als hij een schoppen weggooit, wordt de vierde schoppen hoog, als hij ♥B wegdoet wordt ♥7 een slag.

Even recapituleren. We hebben op één na alle slagen. ♠H is de dwangkaart; ♥7 is de dreigkaart in de hand en ♠3 is de dreigkaart in dummy. De schoppenkleur bevat een entree, dus er is sprake van communicatie. Communicatie is bij dwangposities van belang. Zou u met ♦H in noord geëindigd zijn dan heeft u geen communicatie naar ♥7 en kan oost rustig ♥B weggooien.

Variant.

Dankzij de uitgebreide communicatie mogelijkheden in schoppen en harten, kunt u het spel ook maken als u eerst de schoppenkleur test en de dwangkaart vanuit de noordhand speelt. U bereikt dan de volgende eindfiguur:

5c)

♠ 3					
♥ A53					
♦ A					
♣ -					
♠ -				♠ B	
♥ 102		N		♥ B986	
♦ 10	W		O	♦ -	
♣ 109		Z		♣ -	
				♠ -	
				♥ HV74	
				♦ 3	
				♣ -	

Nu is ♦A de dwangkaart, ♠3 de dreigkaart in noord (bij de dwangkaart) en ♥7 de dreigkaart in zuid. Als oost ♠B wegdoet, maakt u ♠3 als dertiende slag. Doet oost een hartenje weg dan speelt u ♥A, steekt over in harten en de vierde harten wordt uw dertiende slag.

De dwang werkt nog steeds als u in de loop van het spel ♥A en ♥H geïncasseerd heeft, als u er maar voor zorgt dat er tot op het laatste moment een harten entree bij de harten dreiging blijft!

In het voorgaande spel was aantal verliesslagen al gecorrigeerd: u hebt twaalf vaste slagen en één verliesslag, terwijl dertien slagen uw doel is. Soms is dat niet zo, kijkt u maar eens naar de volgende 6SA.

6a)	♠ AHV3			
	♥ 76			
	♦ 7543			
	♣ AH9			
♠ B982		N		♠ 104
♥ V102				♥ HB954
♦ 102	W		O	♦ 98
♣ VB103		Z		♣ 8542
	♠ 765			
	♥ A83			
	♦ AHVB6			
	♣ 76			

6♦ is dicht, maar u moet 6SA proberen te maken. Een goede dwangtechniek kan u in paren heel wat punten opleveren!

West start met ♣V, die u neemt met ♣A. De uitkomst duidt op ♣VB10 bij west, zodat ♣9 een potentiële dreigkaart is. U hebt elf vaste slagen en als de schoppenkleur 3-3 zit, telt u er twaalf. U moet echter ook met een 4-2 schoppenzitsel rekening houden. Heeft west namelijk een vierkaart schoppen dan kan een ♣-♠ dwang tegen west redding brengen. Maar u moet nu wél het aantal verliesslagen corrigeren, want op dit moment heeft u twee verliesslagen in plaats van één.

Ziet u hoe u dit euvel kunt verhelpen?

U moet nu een kleine harten afgeven! Dan klopt de telling wel! U speelt dus een kleine harten uit beide handen. Oost of west komt aan slag en stel dat klaveren vervolgd wordt (gaat u straks na dat elke andere nakomst ook in een dwang resulteert). U neemt ♣H en gaat de rode kleuren afdraaien. Dit is de kritieke eindfiguur:

6b)	♠ AHV3			
	♥ -			
	♦ -			
	♣ 9			
♠ B982		N		♠ 104
♥ -				♥ HB9
♦ -	W		O	♦ -
♣ 10		Z		♣ -
	♠ 765			
	♥ 8			
	♦ 6			
	♣ -			

U bent in zuid aan slag en speelt ♦6 (de dwangkaart. De beide dreigkaarten bevinden zich in noord: ♣9 en ♠3. Realiseert u zich dat u op dit moment nog steeds niet weet hoe de schoppenkleur verdeeld is!! Dat is echter niet van belang. U taxeert west op ♣10 en kijkt wat hij wegdoet op ♦6. Gooit hij ♣10 weg dan is ♣9 natuurlijk eenvoudig de twaalfde slag. Gooit west iets anders weg (waarschijnlijk een schoppen) dan doet u in noord ♣9 weg. Deze dreigkaart heeft zijn plicht gedaan. Vervolgens steekt u over in schoppen (communicatiekleur) en hoopt er het beste van. In dit geval heeft zich inderdaad een dwang voltrokken en levert ♠3 de twaalfde slag.

Een paar belangrijke opmerkingen:

- deze spelwijze werkt ook als de schoppenkleur 3-3 gezeten heeft;
- het is niet nodig om in de loop van het spel de schoppens te tellen; u hoeft alleen te letten op de weggegooide klaveren; als ♣9 niet hoog is zet u uw hoop op de schoppens;
- als oost de vierkaart schoppen heeft, kunt u 6SA niet maken (en moet u uw partner uitleggen dat hij 6♦ had moeten bieden);
- de beide dreigkaarten liggen in noord, dus de dwang werkt niet als oost de klaveren en schoppen bewaakt; gezien de uitkomst is dit onwaarschijnlijk.

Gaat u tenslotte na dat west niet in dwang komt als u niet eerst een hartenslag afgeeft.

Had het contract down gekund met een hartenstart? Nee, want dan duikt u die slag, waarna alles gereed staat om een klaveren-schoppendwang tegen west te voltrekken.

Spel 1
N/-

♠ 732	♠ AH9	♠ VB108
♥ 103	♥ 654	♥ B987
♦ 9865	♦ A72	♦ 1043
♣ 8765	♣ HB103	♣ 94
	N	
	W O	
	Z	
	♠ 654	
	♥ AHV2	
	♦ HVB	
	♣ AV2	

Biedverloop:

West	Noord	Oost	Zuid
-	1SA	pas	4♣ ¹⁾
pas	4♠	pas	7SA
pas	pas	pas	

¹⁾ vraagt azen

Als oost start met ♠V weet u dat ♠B10 ook bij oost zit. Voor 7SA moet nu de hartenkleur 3-3 zitten of er moet een dwang (harten-schoppen) uitgevoerd worden tegen oost: dreigkaarten ♠9 en ♥2. Na ♠AH eerst de ruitens en dan de klaveren af draaien. Op de vierde klaveren zit oost vast.

Spel 2
O/NZ

♠ AH2	♠ V973	♠ B65
♥ H3	♥ 987	♥ AVB5
♦ HV3	♦ 42	♦ AB5
♣ AV654	♣ B1083	♣ H72
	N	
	W O	
	Z	
	♠ 1084	
	♥ 10642	
	♦ 109876	
	♣ 9	

Biedverloop:

West	Noord	Oost	Zuid
-	-	1SA	pas
4♣ ¹⁾	pas	4♠	pas
5♣ ²⁾	pas	5♥	pas
7SA	pas	pas	pas

¹⁾ vraagt azen

²⁾ vraagt heren

Zuid start ruiten voor ♦H. Na ♣H en ♣A ziet u dat de klaveren 4-1 zitten. Incasseer ♠A en ♠H, maar ♠V valt niet. Er is nog één kans en die werkt wel: een schoppen-klaveren dwang tegen noord. Als u nu de ruitens en vervolgens de harten afdraait, kan noord op de laatste harten niet de klaveren bezet houden en ♠V vasthouden. Merk op dat er een hoge klaveren bij de klaveren dreigkaart moet blijven liggen! Probeer u vooraf de eindfiguur te visualiseren: in de hand hebt u ♠B en een kleine klaveren, op tafel ♣V5. Wat houdt noord vast?

Spel 3
Z/OW

♠ VB97	♠ AH4	♠ 863
♥ V943	♥ A1052	♥ B8
♦ 1064	♦ H2	♦ 8753
♣ 95	♣ HV103	♣ 8764
	N	
	W O	
	Z	
	♠ 1052	
	♥ H76	
	♦ AVB9	
	♣ AB2	

Biedverloop:

West	Noord	Oost	Zuid
-	-	-	1SA
pas	4♣ ¹⁾	pas	4♠
pas	7SA	pas	pas
pas			

¹⁾ vraagt azen

Wederom krijgt u het niet cadeau. De ♠V start neemt u in de dummy en aangezien u maar twaalf slagen heeft, zal een dwang redding moeten brengen. Neem ♠A en ♠H en draai de lage kleuren af. West komt in een harten-schoppen dwang.

Spel 4
W/Allen

♠ H4	♠ B972	♠ AV853
♥ AB2	♥ 1098	♥ HV4
♦ AV842	♦ B972	♦ H6
♣ AV3	♣ 75	♣ HB8
	N	
	W O	
	Z	
	♠ 106	
	♥ 7653	
	♦ 105	
	♣ 109642	

Biedverloop:

West	Noord	Oost	Zuid
2SA	pas	7SA	pas
pas	pas		

Voor 7SA moet of schoppenkleur of de ruitens vallen. Geen van beide doet zich voor. Gelukkig zit de vierkaart schoppen bij de vierkaart ruiten, waardoor noord in dwang komt, als u de harten- en klaverenkleur opraapt.

Spel 5
N/NZ

♠ 1052	♠ AVB73	♠ 4
♥ 1074	♥ A2	♥ VB83
♦ B9873	♦ V5	♦ H1062
♣ 52	♣ B764	♣ AHV10
	N	
	W O	
	Z	
	♠ H986	
	♥ H965	
	♦ A4	
	♣ 983	

Biedverloop:

West	Noord	Oost	Zuid
-	1♠	doublet	2SA ¹⁾
pas	4♠	pas	pas
pas			

¹⁾ Truscott: invite voor 4♠

Tegen 4♠ zal oost wel met ♣AHV beginnen en ♣10 naspelen, die u moet troeven met ♠H. Nu volgt ♠AVB en ♥A, ♥H, harten getroefd. Nu bewaakt alleen oost de harten. De dreigkaarten zijn ♥9 en ♦V. De communicatiekleur is ruiten. Bij de laatste troef wordt het oost te machtig!

Spel 6
O/OW

♠ 1065	♠ 98743	♠ V
♥ HV32	♥ 106	♥ AB9854
♦ HV4	♦ 653	♦ A72
♣ 976	♣ 543	♣ AH10
	N	
	W O	
	Z	
	♠ AHB2	
	♥ 7	
	♦ B1098	
	♣ VB82	

Biedverloop:

West	Noord	Oost	Zuid
-	-	1♥	doublet
2SA	pas	4♣ ¹⁾	pas
4♦ ¹⁾	pas	4SA ²⁾	pas
5♣ ³⁾	pas	6♥	pas
pas	pas		

¹⁾ controlebod, sleminvite

²⁾ RKC Blackwood

³⁾ 1 of 4 keycards

Na een schoppenstart lijkt 6♥ kansloos, omdat er nog een klaverenverliezer dreigt. Gezien het doublet van zuid, zullen alle punten bij zuid zitten, dus een dubbele klaverensnit zal geen kans maken. Wel is er een dwang! Door het doublet is de kans groot dat zuid ♠AHB en ♣VB heeft en dan kunnen we hem in een zwarte kleuren dwang brengen. Wat zuid ook naspeelt, de leider speelt alle troeven uit en drie maal ruiten (eindigend met ♦H), waarop zuid zijn handdoek in de ring kan gooien.

Spel 7
Z/Allen

♠ 642	♠ B8	♠ 75
♥ B62	♥ V109	♥ AH8754
♦ A743	♦ 965	♦ B108
♣ V109	♣ AH852	♣ 64
	N	
	W O	
	Z	
	♠ AHV1093	
	♥ 3	
	♦ HV2	
	♣ B73	

Biedverloop:

West	Noord	Oost	Zuid
-	-	-	1♠
pas	2♣	2♥	3♠
pas	4♠	pas	pas
pas			

Oost start met ♥2 voor ♥9 en ♥H. Als oost naar ♦B switcht, is de leider in de problemen. Een dwang brengt ook hier uitkomst. Door de start is bekend dat west ♥B heeft. De leider dekt met ♦V, pakt de volgende ruit, trekt drie maal troef en gaat met ruiten van slag. De hartenkleur is bevroren, dus oost moet klaveren naspelen, genomen in de dummy. Nu ♥V (!) na, oost moet dekken, getroefd en de rest van de troeven. Nu komt west in dwang, want die kan niet ♥B en de klaveren gedekt houden. Door het spelen van ♥V wordt de bewaking van de hartenkleur getransfereerd van oost naar west.

Spel 8**W/-**

♠ AB862
 ♥ A8
 ♦ B43
 ♣ H97

♠ 54
 ♥ HV10752
 ♦ 86
 ♣ VB3
 N
 W O
 Z
 ♠ 93
 ♥ B6
 ♦ 109752
 ♣ 8654

♠ HV107
 ♥ 943
 ♦ AHV
 ♣ A102

Biedverloop:

West	Noord	Oost	Zuid
1 ♠	2 ♥	4 ♣ ¹⁾	pas
4 ♥ ¹⁾	pas	4SA	pas
5 ♥	pas	6 ♠	pas
pas	pas		

¹⁾ eerste controle, met schoppen als troef

Noord start ♥H. Uw enige kans is een harten-klaverendwang tegen noord. Daarvoor moet u ♥H weigeren! Als u ♥H neemt met ♥A, is de telling niet kloppend. Als u direct neemt, kunt u geen harten afgeven, want dan kan noord later harten doorspelen en de dreigkaart ♥9 onschadelijk maken. Als west ♥H neemt, kunnen NZ een (ingooi)dwang voorkomen.